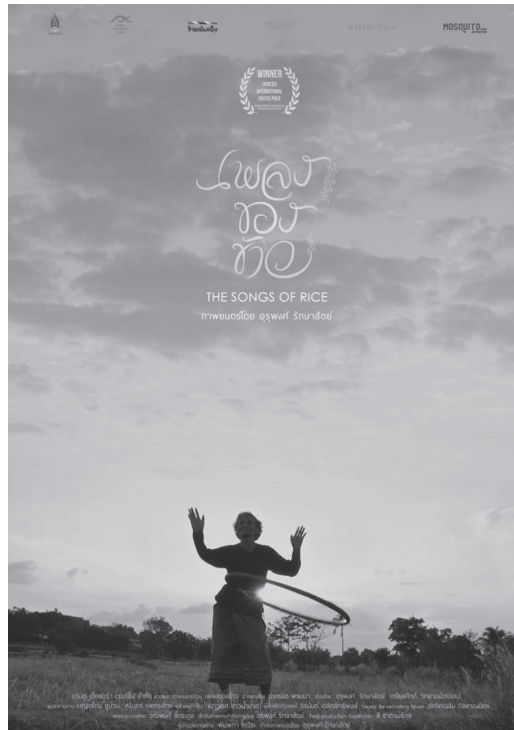

การสร้างภาพยนตร์สารคดี เรื่อง เพลงของข้าว

อรุพงศ์ รักษาสัตย์¹

ภาพที่ 1 โปสเตอร์ใบปิดภาพยนตร์สารคดีเรื่อง เพลงของข้าว

¹ อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาภาพยนตร์และภาพถ่าย คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บทคัดย่อ

ภาพยนตร์สารคดีเรื่อง *เพลงของข้าว* ภาพยนตร์ที่ผู้เขียนทำหน้าที่กำกับ ถ่ายทำ พัฒนาโครงเรื่อง ตัดต่อ และแก้ไข ถูกสร้างขึ้นตามแนวทางของกลุ่มภาพยนตร์ที่เรียกว่า “city symphonies” ซึ่งนิยมสร้างในยุโรปช่วงทศวรรษ 1920 โดยเนื้อหาของภาพยนตร์กลุ่มนี้จะเล่าถึงชีวิตผู้คนในเมืองต่างๆ และความศิวิไลซ์ของเมือง โดยใช้การตัดต่อแบบประมวลภาพมากกว่าการเล่าเรื่องราวแบบละคร ให้ความสำคัญกับศิลปะการถ่ายภาพ การตัดต่อ การใช้ดนตรีประกอบเพื่อสร้างอารมณ์ในเหตุการณ์ ในด้านเนื้อหาภาพยนตร์สารคดี *เพลงของข้าว* นำเสนอภาพชีวิตของเกษตรกรไทยในบริบทของวัฒนธรรมข้าว ทั้งที่เป็นวิถีชีวิตและประเพณี

ภาพยนตร์ *เพลงของข้าว* ได้นำเอาปฏิบัติการภาพยนตร์แบบ cinema verite มาใช้ในหลายฉากเพื่อสร้างความน่าสนใจ เช่น ใช้มือถือกล้องและสแตดิแคมในการถ่ายทำแบบประชิดตัวละคร เพื่อขับเน้นอารมณ์ที่จริงแท้ของแต่ละเหตุการณ์ เพื่อให้ผู้ชมคล้อยตามเหตุการณ์ในภาพยนตร์มากที่สุด หรือการใช้ทีมงานจำนวนน้อยเพื่อให้เข้าถึงตัวละครได้มากที่สุด และการไม่สำรวจพื้นที่และวางแผนล่วงหน้าในบางฉากเพื่อบันทึกความสดของเหตุการณ์ผ่านการเห็นในครั้งแรก

Abstract

This study has an objective to reveal the making of the “city symphony” documentary style about rice folkways and rice culture in Thailand, using a variety of shooting styles to tell a story through moving images.

To make *The Songs of Rice*, I also use a cinema verite cinematography shooting style in many scenes, such as a hand-held camera, a few of production staff for intimacy with subject, and even no shooting plan in some scenes to bring more distinctive style to camera work.